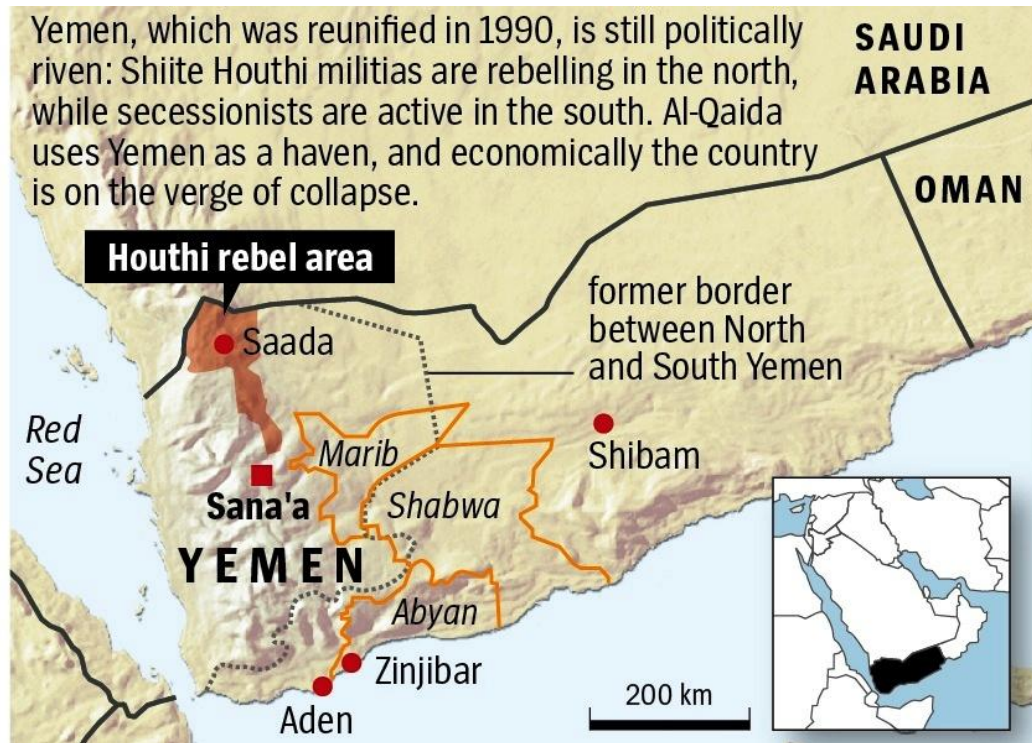

Olosz Levente

Irán és Szaúd-Arábia részvétele a jemeni polgárháborúban (2004–2010)

A 2004 és 2010 között a húsz¹ lázadók és a jemeni kormány között lezajlott összecsapás-sorozatot húsz konfliktusnak vagy szádei polgárháborúnak/háborúnak nevezik. A húsz lázadás mozgalomnak indult az 1990-as évek elején, amelynek célja az Észak-Jemenben őshonos zajdi vallás² felélesztése és promoválása volt. A mozgalom vezetését a Húsz család³ vállalta fel, amely lassan veszélyeztetni kezdte Száleh elnök hatalmi legitimitását és a húsz mozgalom biztonsági kockázatként jelent meg a jemeni kormány szemében. A kormány többször próbálta megtörni a Húsz család által vezetett mozgalmat, e kísérletek végül erőszakba torkoltak és kirobbant a konfliktus. A lázadók vezetőik után a 'Húsz' címkét kapták. Elmondható, hogy a konfliktus a zajdi vallás felemelése miatt kezdődött, de később a lázadás már politikai és geopolitikai dimenziókat is kapott. Vagyis a vallási céloktól politikai célok irányába tolódott.

Az összecsapások 2004-ben kezdődtek, amikor is Huszein al-Húsz – aki a mozgalom

¹ Arabul حوثي. Angol átírásokban 'Huthi'-t vagy 'Houthi'-t írnak. Én 'Húsz/húsz' -ként írom.

² A síta iszlám egyik ága. A jemeni lakosság közel fele e vallást gyakorolja, főleg az ország északi részén.

³ Prominens család Észak-Jemenben, amely széles társadalmi tőkét és kapcsolatrendszert épített ki a zajdi vallásban és a jemeni törzsek között.

vezetőjévé vált – követői kormány-, Amerika- és Izrael-ellenes jelszavakat skandáltak Szánában, majd a tüntetések letörése érdekében a kormány letartóztatások, támadások és zaklatások sorozatát indította el ellenük. A háború kisebb fegyverszünetekkel tördelt szakaszból állt. A konfliktus következtében a Száda tartományban elképesztő pusztítás történt, sokan meghaltak, civilek tízezrei váltak földön futóvá.

A húsi lázadás hat évet ölelt fel, ez idő alatt a konfliktus nemzetközi szintre is kiterjedt. Az évek folyamán más országok és szervezetek is belekeveredtek a konfliktusba, okot szolgáltatva a regionális nagyhatalmaknak – elsősorban Iránnak és Szaúd-Arábiának –, amelyek egymás vádolták befolyásuk terjesztésével. Irán többször hangot adott nemtetszésének, mivel szerinte a jemeni kormány brutális támadást indított a zajdi síita kisebbség ellen. Ezzel szemben a jemeni kormány többször megvádolta Iránt, hogy fegyverekkel támogatja a húsi felkelőket, annak érdekében, hogy meggyengítse Jemen stabilitását és kiterjessze befolyását erre a régióra is. Az iráni segítségnyújtásra a jemeni kormány több „döntő bizonyítékot” hozott napvilágra, a perzsa állam azonban soha nem ismerte el részvételét a konfliktusba. A jemeni kormány oldalán 2007-ben Szaúd-Arábia katonailag is beavatkozott a harcok menetébe. 2007-ben az Öböl Menti Együtműködési Tanács (GCC) közvetítőként lépett fel a felek között. Az aláírt megállapodást a felek egyike sem tartotta be.

A dolgozat fő célja, hogy ismertesse a címben említett két országnak a konfliktusban játszott szerepét. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy Iránnak mennyire állt érdekében és mennyire volt lehetősége a jemeni síiták támogatására. A másik fél tekintetében a legfontosabb kérdés, hogy Szaúd-Arábia milyen indítatásból kapcsolódott be a konfliktusba, és bekapcsolódása hozzájárult-e a felkelők legyőzéséhez. Jemen északi szomszédja már a harcok kezdetén fenyegetésként értékelte a síita lázadókat, később biztonsági okokra hivatkozva indított támadást ellenük. Feltételezhető azonban, hogy az lázadóknak Irán bábszervezetét látta. Bizonyítani kívánom, hogy Irán nem nyújtott fegyveres vagy pénzügyi segítséget a húsi lázadóknak, csak szavakban támogatta őket. Nem is tett kísérletet a lázadók támogatására, mivel tisztában volt azzal, hogy az növelhetné a konfrontációt közte és Szaúd-Arábia között, valamint a támogatásra nem is lett volna lehetősége a geopolitikai realitások és Irán pozícióját figyelembe véve.

A kutatás elsősorban olyan szakirodalomra, amelyek a húsi konfliktust, Jemen és a közeli országok kapcsolatát vagy a régió biztonságpolitikai problémáit taglalják. A regionális és helyi sajtó vizsgálata képezi a kutatásom második forrását. Megvizsgálom mindkét fél (jemeni–szaúdi illetve húsi–iráni) sajtóorgánumait és nyilatkozatait, így reflektálhatók mind két fél véleményére és szembeállíthatom ezeket egymással. A sajtószemle közben mindenekelőtt arra helyezem a hangsúlyt, hogy felfedjem, hogy a konfliktusban közvetetten szerepet vállaló Irán és közvetlenül beavatkozó Szaúd-Arábia miként vélekedett az eseményekről. Emellett megvizsgálom, hogy miként határozták meg a saját helyzetüket a konfliktushoz képest. A vizsgálat során természetesen figyelembe vettem a közel-keleti geopolitikai erőviszonyokat. A következő hírforrásokat tettem a vizsgálatom tárgyává: *FarsNews Agency* (iráni hírügynökség), *BBC* (brit hírügynökség), *Al-Arbaia* (katari hírügynökség), *SabaNews* (a jemeni kormányhoz közel álló hírügynökség), *Naharnet* (libanoni hírügynökség),

almotamarenglish.net (jemeni kormányhoz közel álló hírügynökség), *Yemenpost* (jemeni hírügynökség).

A vizsgálatom harmadik forrás-csoportját olyan nemzetközi dokumentumok képezik, amelyek szerepet kaptak a konfliktusban. Legkiemelkedőbb ezek közül a Wikileaks által közzétett dokumentumok. A Wikileaks dokumentumait — más forrásokkal egyetemben — forráskritikával kezelem. Tisztában vagyok vele, hogy a dokumentumok nem tükrözhetnek teljes pontosságot ebben a kérdésben, de az amerikai diplomácia véleményét és egyes specifikus eseteket megvilágítanak.

A húszi konfliktus

Az 1990-es évek végén javában folyt a reislamizációnak vagy iszlám megújulásnak nevezett folyamat a Közel-Keleten. Az iszlám fokozatosan teret nyert a társadalom minden szegmensében. Ebben a légkörben lépett elő a Húszi család Észak-Jemenben és vállalta fel a zajdi⁴ vallás megújításának szerepét. A 2000-es évekre Huszein al-Húszi vált a mozgalom vezetőjévé, aki meglehetősen nagy befolyásra és presztízsrre tette szert a zajdi területeken.

Huszein egy olyan húszi hatalmi bázist szeretett volna kialakítani, amely rendelkezik egy Száleh elnökötől nem függő autonóm területtel. A rezsim fenyegetésként értékelte Huszein tanításait és mozgósítását. A jemeni kormány több oknál fogva is úgy gondolta, hogy támadást kell indítani a húszi mozgalom megfékezésére érdekében. Először is az Amerikai Egyesült Államok támogatásának köszönhetően komoly eszközökre és technikára tett szert, már úgy érezte, hogy nem kell a húszihoz alkalmazkodnia, megvan politikai támogatottsága és a megfelelő eszközei. Amellett feltételezhetően az AEÁ is nagy nyomást gyakorolt Száleh elnökre, hogy lépjen fel mindenféle iszlamista szervezet ellen, így a húszi ellen is. Másodsorban a befolyásos szunnita vezetők is ilyen követelést támasztották a kormánnyal szemben.⁵ Harmadsorban pedig Huszein azáltal, hogy nagyszámú követőt tudott mozgósítani, képes volt újjáindítani a zajdi vallási intézményeket, lokális presztízst vívott ki magának így már Száleh elnök legitimációját veszélyeztette.⁶

A konfliktus kezdeteként több időpontot is kijelölhető. 2004. június 20-án került sor arra a letartóztatási hullámra, amely véleményünk szerint visszafordíthatatlan események sorozatát indított el. Azon a napon a jemeni rendfenntartó erők és a hadsereg tagjai megkísérelték őrizetbe venni Huszein al-Húszi, miután több Amerika és kormányellenes tüntetést szervezett.⁷ A következő napokban a kormány folytatta a letartóztatásokat, Huszein több száz követőjét zárták börtönbe. A letartóztatásokra

⁴ Zajdija (ötösök): a síizmus egyik ága. Jemenben elterjedt, ahol a lakosság mindegy fele e vallás követője.

⁵ SALMONI, Barak – LOIDOLT, Bryce – WELLS, Madeleine: *Regime and Periphery in Northern Yemen The Huthi Phenomenon*. RAND, Corporation, 2010. 123.,126.

⁶ HORVÁTH András: *Az al-Huthi lázadás Észak-Jemenben*. In: *Kül-Világ*. 2009/2. 8.

⁷ PETERSON, J.: *The al-Huthi Conflict in Yemen*. In: *Arabian Peninsula Background Notes*. 2008. Online <http://www.jepeterson.net>

reagálva Huszein vezetésével ellenállás szerveződött és kisebb támadásokat hajtottak végre a kormányerők ellen. A mozgalom lassan a húsi felkelők néven vált ismertté.⁸

Irán és a húsi konfliktus

Évek óta köztudott, hogy Irán előszeretettel támogatott olyan csoportokat, mint a Hezbollah vagy a Hámász, azzal a céllal, hogy növelje befolyását Libanonban és a palesztin területeken. A szunnita többségű, illetve a szunnita vezetés alatt álló országok az iráni terjeszkedést előszeretettel nevezik a „síita félhold” kiépítésének. Ennek értelmében a szunnita államok feltételezték, hogy Irán egy olyan geopolitikai szövetségi rendszer létrehozásán fáradozott, amely az ő vezetésével körülölelné Szíriát és Libanont, így egy „síita” dominancia uralta e geopolitikai sávot.⁹

Miközben a szunnita államok az iráni dominanciai kiterjesztése miatt aggódtak, aközben Jemenben a Húsi család megkezdte a zajdi vallás újjáélesztését. Az iráni kormány többször is hangot adott nemtetszésének, hogy a jemeni hadsereg brutális hadjáratot folytat a saját állampolgárai ellen. A Szíriában és Libanonban végbement iráni befolyás növekedésének tudatában, és a kritika megfogalmazása után, Jemen és szövetségesei Iránt meggyanúsították a felkelők támogatásával. A vád szerint Irán katonai felszerelésekkel támogatta a lázadókat, hogy a félszigeten nagyobb befolyásra tegyen szert.

Vallási szempontból a zajditák a síita iszlám ágához tartoznak. Azonban ha jobban megvizsgáljuk a kérdést kiderül, hogy a tizenkettes (iráni) síizmus és a zajditák között nagyon sok eltérés található mind teológiai kérdésekben, mind pedig a mindennapi vallásgyakorlásban. Elmondható, hogy a zajditák és a tizenkettesek között ugyanakkora különbségek vannak – vagy még nagyobbak – mint a szalafisták és a zajditák között. A jemeni zajditák és Irán együttműködése tehát a síizmus alapján nem predestinált.

A húsi csoportot a jemeni kormány többször vádolta meg azzal, hogy céljai és ezek megvalósítására tett kísérletek megegyeznek az iráni modellel. A leghangoztatottabb vádak szerint a lázadók vissza akarták állítani az imamátus intézményét és/vagy egy iráni típusú¹⁰ rendszer kiépítésére törekedtek, gyakorlatilag az 1979-es iráni

⁸ *Yemeni forces kill rebel cleric.* In: *BBC News*, 2004. szeptember 10. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3643600.stm

⁹ A fogalmat II. Abdullah király használta 2004-ben. Szerinte Irán egy olyan síita dominanciájú geopolitikai struktúrát alakít ki, amely a síiták által dominált Irakon és az alavita kisebbség által uralt Szírián keresztül húzódik, valamint a Libanonban található erős Hezbollah-val zárul. A „síita félholdat” mint geopolitikai képződményt nem tartom reális entitásnak, csak mind Irán és Szíriai alkalmi szövetségének eltúlzott megnevezéseként tekintek rá, amelyhez lazábban a libanoni Hezbollah szervezete is csatlakozott. A „síita félhold” értelmezésem szerint azért sem helytálló, mert nem jelent egy országokon átnyúló homogén síita közösséget sem, és egy síita többség által vezetett országok közötti koalíciót sem.

¹⁰ Az iszlám állam, azaz a viláját-e fakih szerint az állam vezetése a tizenkettes imám távollétében egy olyan igazságos, erényes vallásjogi tudós (fakih) kezébe száll át, akit a nép többsége vezetőjeként elismer és elfogad. Ilyen személy hiányában néhány jogtudósból (gyakorlatilag a legkiválóbb vallási vezetőkből) álló testület tölti be ezt a pozíciót.

forradalmat exportálták volna Jemenben. Rasad al-Alími, a védelmi és biztonsági miniszterhelyettes szerint a Hívő Ifjak¹¹ nevű szervezetet is ebből a célból hozták létre más név alatt, 1980-ban. Véleménye szerint a szervezet tagjait Iránban képezték ki, és 2004-re felkészültek arra, hogy támadást indítsanak a kormány ellen.¹²

Huszein al-Húzi beszédeiben támadta a jemeni kormányt és az Amerikai Egyesült Államokat, így kivívta maga ellen mindkettő ellenszenvét. Követendő példaként ábrázolta Iránt és a Hezbollahot, két olyan entitást, amelyek bátran fellépnek Izrael és az Egyesült Államok ellen.¹³ Huszein, ahogy ez beszédeiből is kitűnik, tisztelettel adózott Iránnak, szívesen vette át az iráni vezetők által alkalmazott retorikát is, azonban nem tett lépéseket az iráni rendszer vagy az iráni forradalmi gondolat importálására.

Annak ellenére, hogy a jemeni kormány és Szaúd-Arábia azt állították, hogy a zajditák lojálisak az Iráni Iszlám Köztársasághoz, a valóságban nem létezett alárendelt viszony a két fél között. Míg Irán politikája 1979-től arra irányul, hogy exportálja a forradalmat, a zajditák nem érdekeltek az Irán eszméinek a hirdetésében és a hittérítésben. Természetesen az iráni forradalom a zajditákra is hatással volt, így a forradalom után nagyon sok zajdi értelmiségi tette magáévá az iráni forradalmi ideológiát,¹⁴ azonban ez nem terjedt át a társadalom szélesebb tömegeire.

Huszein soha nem kiáltotta ki magát a rejtőzködő imámnak vagy nem követelte az imamátus visszaállítását, és nem is uszított fegyveres harcra a jemeni kormány ellen. Inkább az iszlám ellenségei ellen uszított és mozgósított, az így nyert népszerűséget feltételezhetően a választásokon szeretne volna felhasználni. A húszik politikai céljainak vizsgálata során megállapítható, hogy az iráni vezetés és Huszein, valamint a zajdi értelmiség között kimutatható a kapcsolat, sőt a húszik egyes esetekben előszeretettel éltek az iráni retorika és politikai opciók lehetőségeivel. Azonban nem adaptálták a tizenkettes síizmust és az iszlám állam ideológiáját. Huszein és apja látogatást tett Iránban, azonban Huszein soha nem tett kísérletet ennek Jemenbe importálására. Beszédeiben a zajdizmus újjáélesztéséről, a zajdi közösség megerősítéséről beszélt, és ösztönözte az embereket vallásosságuk elmélyítésére

A konfliktusra adott iráni reakciót vizsgálva az a legszembetűnőbb, hogy a perzsa állam nagyon későn foglalt állást a felkeléssel kapcsolatban. Az iráni külügyminiszter a jemeni nagykövettel részt vett egy találkozón 2009 augusztusában, azaz a konfliktus ötödik szakaszában, amelyen először fejtette ki aggodalmát a jemeni síiták ügyében.¹⁵ Az iráni diplomácia addig nem mutatott jelentősebb érdeklődést a jemeni síita lázadókkal kapcsolatban. Még akkor sem adott hangot véleményének, miután 2007-ben olyan

¹¹ A Húzi család által alapított szervezet.

¹² INTERNATIONAL CRISIS GROUP: Yemen: „Defusing The Saada Time Bomb”. In: *Middle East Report*. 86-27.szám. 2009. május. 11.o.

¹³ Huszein al-Húzi előadása: *Imram sura második lecke. Tarts böjtöt az istenért*. Megjelenésének ideje: 2002. január 9. In: SALMONI et al.: 300.

¹⁴ INTERNATIONAL CRISIS GROUP: 17.

¹⁵ „FM: Tehran Concerned about Shiites' Condition in Yemen.” In: *Fars News Agency*, 2009-08-27. <http://english.farsnews.com/newstext.php?nn=8806050534>

vádak röppentek fel, miszerint Irán támogatja a húszikát.¹⁶ Az ilyen vádak következetesen visszautasította, sőt az iráni diplomácia szerint a jemeni kormány ellenőrzése alatt tartotta az eseményeket, és dicsérettel méltatta a jemeni és katari békekezdeményezéseket.¹⁷

Az iráni válasza közvetlenül azután került sor, hogy a felkelők bejelentették, a szaúdi hadsereggel történt összecsapást, ami Szaúd-Arábia bekapcsolódását jelentette a konfliktusba. 2009. november 8-án az iráni külügyminiszter, Manócsahr Mottaki figyelmeztette a régió országait, hogy ne avatkozzanak be a Jemenben zajló konfliktusba, amely a kormányerők és a felkelők között zajlik.

Az iráni sajtóban a szaúdi támadások erőteljes bírálat alá kerültek. A tudósítások, cikkek kifejtették, hogy Rijád állítása szerint húsz célpontokat támad, de eközben a felkelők elmondása szerint Szaúd-Arábia vegyi fegyverekkel támad jemeni falvakra.¹⁸ Máskor az iráni diplomácia az iszlamista „ideológiáját” használta fel a jemeni kormány és a szaúdi kormány kritizálására. Szaúd-Arábiát többször érte az a vád, hogy felbújtja a muszlimokat egymás ellen.¹⁹ A jemeni kormányhoz közeli sajtóforrások, valamint jemeni politikusok több ízben kommentálták az Irán és a húszik közötti kapcsolatot. A jemeni kormány legtöbbször hangoztatott vádjai szerint Irán abból a célból támogatta a lázadókat, hogy instabilitást és káoszt teremtsenek a jemeni társadalomban.

A jemeni kormány több ízben igyekezett bizonyítékokat felmutatni az iráni beavatkozás alátámasztására, legfőképpen azért, hogy szövetségeseit (az Egyesült Államokat és Szaúd-Arábiát) és az egész világot meggyőzze arról, hogy az északi lázadókat Irán támogatja. Míg az első vádak még Iránról és Líbiáról szóltak, addig lassan csak Irán került előtérbe több okból is kifolyólag: (a) Irán és a húszik az iszlám egyazon ágához, a síita iszlámhoz tartoznak; (b) Irán volt az egyik legnagyobb ellensége Jemen két legnagyobb szövetségeseinek az Egyesült Államoknak és Szaúd-Arábiának; (c) A világ országainak kormányai és a világ közvéleménye előtt ismert volt, hogy Irán támogatást nyújt a Hezbolláhnak és más paramilitáris szervezeteknek, így a jemeni lázadók segítségére is képesek lehettek.

A háború negyedik és ötödik szakaszában a jemeni kormány a közvélemény felé csak utalásokat tett az iráni, valamint líbiai beavatkozás lehetőségéről. Az amerikai diplomácia felé azonban sokkal konkrétabban fogalmazott. Wikileaks által nyilvánosságra hozott egyik dokumentum arról számol be, hogy 2007 elején Száleh elnök és a jemeni kormány magas rangú tisztségviselői azzal a kéréssel fordultak az amerikai diplomáciához, hogy felderítő eszközökkel és páncélozott járművekkel támogassák a felkelők elleni hadjáratot. Rásád al-Alími belügyminiszter figyelmeztette a diplomatákat, hogy a felkelők szaúdi olaj létesítményeket terveznek megtámadni.

¹⁶ „Interior ministry prevents demonstration to condemn Libya & Iran.” In: *Almotamer.net*. 2007. május 16. <http://www.almotamarenglish.net/2600.htm>

¹⁷ „Iran voices readiness to help end sedition in Saada.” 2007. július 16. In: *SabaNews*. <http://www.sabanews.net/en/news134610.htm>

¹⁸ „Iran condemns military assaults against Yemeni civilians.” 2009. december 23. In: *Fars News Agency*. <http://english.farsnews.com/newstext.php?nn=8810020384>

¹⁹ „Larijani Questions Saudi Intentions of Launching Offensive in Yemen.” 2009. december 05. In: *FarsNews Agency*, <http://english.farsnews.com/newstext.php?nn=8809140422>

Ezek mellett átnyújtott egy olyan dokumentumot, amely Irán beavatkozását volt hívatott bizonyítani. Az amerikai követség munkatársai áttanulmányozták az átnyújtott aktát,²⁰ de nem találták hitelesnek azt. A jelentést író nagykövet úgy értékelte a helyzetet, hogy a jemeniektől kapott információ alapján a követség nem kész meghozni konkrét döntést.²¹

2009 őszén a harcok hatodik szakaszának megkezdése után, fokozódtak az Irán elleni vádak is. A jemeni kormány az állami médiumokkal karöltve minden lehetőséget megragadott, hogy bebizonyítsa Irán fegyverrel, ideológiával és pénzzel támogatja a húsz lázadókat. 2009 augusztusában a jemeni kormány az közölte, hogy Iránban gyártott fegyvereket talált a lázadóknál. Pár hónappal később Száleh elnök az állította, hogy videofelvétellel tudja bizonyítani a Hezbollah és a Húszik közötti kapcsolatot. Egy másik bejelentés szerint elfogtak egy fegyverrel megrakott hajót Jemen közelében, amely Iránból származott fegyvereket szállított a felkelőknek. Ezek a vádak végül mind hamisnak bizonyultak. Az említette bizonyítékok közül a jemeni kormány egyet sem volt képes a nemzetközi közösségnek vagy az amerikai diplomáciának bemutatni. Az amerikai nagykövet a Washingtonba küldött jelentésében így vélekedik a jemeni kormány vádjairól: „Annak ellenére, hogy a jemeni kormány mélységesen aggódik, hogy Irán támogatást nyújt a húsz lázadóknak, és folyamatosan arra törekszik, hogy meggyőze erős szövetségeseit, az Amerikai Egyesült Államokat és Szaúd-Arábiát, hogy Iránt gonosz szándékok vezénylik Jemenben, a jemeni kormány eddig nem volt képes olyan bizonyítékot felmutatni, amely alátámasztotta volna az Irán ellen megfogalmazott vádak. Erős meggyőződéssel állítható, hogy ha Jemen rendelkezne akár egy konkrét olyan bizonyítékkal is, amely a húsz felkelőket Iránhoz vagy a Hezbollahhoz köti, azt haladéktalanul nyilvánosság elé tárná. Az ilyen leleplezés hiánya azt jelzi, hogy a jemeni kormány híján van az igazi olyan bizonyítéknak, amely ezt a kapcsolatot felfedné.”²²

Szaúd-Arábia és a szádi konfliktus

Rijád és a jemeni kormány 2009 novemberében még tagadta, hogy a szaúdi légierő támadásokat hajtott volna végre Jemen területén. Később azonban már független hírügynökségek is megerősítették a Húszik állításait. Rijád teljes mértékben együttműködött a jemeni kormánnyal, így a szaúdi katonaság támadásait a jemeniek tudtával és beleegyezésével hajtotta végre. Sőt feltételezhetjük, hogy Rijád a jemeni kormány kérésére avatkozott be a konfliktusba. Szaúd-Arábia légierejével és szárazföldi harci alakulatokkal intézett támadásokat a húsz felkelők és azok bázisai ellen.

²⁰ A dokumentum két részből állt: egy nem hiteles forrás nyilatkozata Irán támogatásáról, valamint egy állítólagos kérésből, amelyet a Húsz vezetők Iránnak írtak fegyvertámogatás céljából.

²¹ Yemenis Ask Codel For Help In Saada; Present Weak Evidence Of Iranian Links. In: *Wikileaks*. 2007. február 26. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=07SANAA297&q=houthi>

²² Iran In Yemen: Tehran's Shadow Looms Large, But Footprint Is Small. 2009. szeptember. 12. In: *Wikileaks*. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=09SANAA1662&q=houthi>

Szaúd-Arábiának több indoka is volt a Húszik elleni közvetlen fellépésre. Jement több belső probléma is sújtotta, de ezek között a legfontosabb a kormánnyal harcban álló különböző csoportok (Al-Kaida, déli szeparatisták, Húszik). Az öböl menti országok érdeke, hogy Jemen ne omoljon össze a különböző fegyveres csoportok nyomása alatt. A szomszédos országok komoly kockázatokat látnak Jemen összeomlásában. Az öböl menti országok vezetői azt vallják, hogy az általuk lakott régió egy stabil sziget az instabilitás tengerében, amelyet meg kell védeni a külső fenyegetéstől. A jemeni probléma nagyságrendjét és komplexitását figyelembe véve, előnyösebb volt a Rijád számára közvetlen beavatkozás, mint a távolmaradás a konfliktustól.²³ Több szakértő egyetért a Húszikkal, miszerint Szaúd-Arábia ürügyként használta fel határbehatolást arra, hogy segítséget nyújtson a jemeni hadseregnek, amely öt év alatt sem tudta térdre kényszeríteni a felkelőket.²⁴

Nehéz pontosan rekonstruálni azokat az eseményeket, amelyek elvezettek Szaúd-Arábia fegyveres beavatkozásához. A Húszik szemszögéből a szaúdi katonaság engedélyt adott a jemeni erőknek a stratégiaileg fontos Dzsábál Dukán hegység használatára, ahonnan a jemeniek újabb frontot nyitva támadhatták a Húzi csapatokat.²⁵ A húszik állítása szerint november 4-én azért lépték át a határt, hogy elüldözzék a stratégiai pontról a jemeni erőket. Ekkor fegyveres harcba bonyolódtak a határőrökkel. Állításuk szerint miután elüldözték a jemeni csapatokat azért maradtak ott, hogy megakadályozzák azok visszatérését.²⁶ A szaúdiak szerint a húzi fegyveresek betolakodtak a szaúdi területre és megöltek egy határőrt, így nem volt más lehetőség mint viszonzni az agressziót.²⁷ A szaúdi katonaság nagy erőkkel intézett támadást a húzi felkelők ellen Dzsábál Dukán vidékén és jemeni területeken is. Eközben a szaúdi hatóságok evakuálták a határ mentén fekvő településeket.

A két szembenálló fél között nem húzódott jól meghatározható frontvonal. A Jemen területén végrehajtott szaúdi légitámadások biztos pontokat jelentettek, ez azonban egyirányú támadás volt, a lázadók nem tudtak védekezni vagy ellentámadást végrehajtani. Biztosan állítható, hogy a Dzsábál Dukán hegyen és környékén zajlottak a leghevesebb harcok. November közepére a szaúdi hadseregnek sikerült visszaszorítani a lázadókat, és egyes hírek szerint – amelyet persze mind Rijád mind pedig Szána tagadott – jemeni területre is behatoltak.

²³ ULRICHSEN, Kristian Coates: „The Geopolitics of Insecurity in the Horn of Africa and the Arabian Peninsula.” In: *Middle East Policy*, 2011/2. 125.

²⁴ HILL, Ginny – NONNEMAN, Gerd: „Yemen, Saudi Arabia and the Gulf States: Elite Politics, Street Protests and Regional Diplomacy.” In: *Middle East and North Africa Programme*. 2011. május. 17.

²⁵ Október 19-én a lázadók azzal vádolták Szaúd-Arábiát és a jemeni erőket, hogy a határ menti városban nehéztüzérséggel lövik őket. A szaúdi tüzérség Hámász városának piacát vette célba, miközben a piac tele volt emberekkel. A jemeni kormány tagadta, hogy az északi szomszéd bármilyen módon is beavatkozott a harcok menetébe. Lásd: Yemen. Saudi and Iranian involvement in civil war. In: *Keesing's Record of word events*. 2009. november. 11. szám. 49548.

²⁶ SALMONI – LOIDOLT – WELLS: 155.

²⁷ Zuháir al-Háriti: Understanding Yemen's Troubles: A Saudi Perspective., In: www.arabinsight.org 80.p. Zuháir al-Háriti tagja a szaúdi Súrta Tanácsnak.

November folyamán a szaúdi támadások erősödtek. Több település ellen hajtottak végre légitámadásokat, amelyeknek sok civil áldozata volt. A szaúdi hadsereg Jemen területén egy 10 km-es ütköző zónát hozott létre, hogy távol tartsa a felkelőket a határtól. Annak ellenére, hogy a jemeni kormány mélyen hallgatott a zónáról, nagy valószínűséggel ellenezte a zóna hosszabb időre való fenntartását, mivel féltette a határ mentén húzódó olajmezőket. Az ütközőzóna végül a Száda tartomány fizikai adottságai miatt omlott össze. A terület sziklás hegyes jellege miatt a felkelők sikeres támadásokat tudtak végrehajtani a terepviszonyokhoz alkalmazkodni nem tudó szaúdi erők ellen. Ezek a fejlemények komolyan hatottak Rijád belpolitikájára is.²⁸ A források egyöntetűen arról számolnak be, hogy a szembenálló felek közötti a katonai potenciálban meglévő nagyarányú különbség ellenére a felkelők jelentős veszteséget okoztak a szaúdi hadseregnek. Kháled Bin-Szultán herceg jelentésében arról számolt be, hogy a harcok során 73 szaúdi katona vesztette életét, 470-en megsebesült és 26 eltűnt. Hozzátette, hogy a szaúdi csapatok több száz húsz fegyverrel végeztek.²⁹ Január 12-re szaúdi halálos áldozatok száma már 82-re emelkedett.³⁰ A lázadók több tucatnyi szaúdi katonát ejtettek foglyul, ezáltal fejlett szaúdi fegyverek birtokába jutottak. Szaúd-Arábiának januárba sikerült teljesen kiűznie a lázadókat a területről, mivel a bombázások jelentős veszteségeket okoztak a felkelőknek is, akik nem tudták tovább tartani állásaikat. 2010. január 24-én a húsz csoport vezetője kijelentette, hogy visszavonja Szaúd-Arábia területéről a még ott tartózkodó fegyvereseit, annak érdekében, hogy a harcok ne követeljenek még több halálos áldozatot. A felkelők tagadták Rijád azon állítását miszerint teljesen kiűzték őket az országból.³¹

A szaúdi katonai intervenció megítélése – hasonlóan a konfliktus más aspektusaihoz – ambivalensnek mondható. Több nemzetközi elemző szerint Szaúd-Arábia kudarcot vallott a katonai intervencióval. Olyan híresztelések is keringtek, miszerint a szaúdi rezsim november folyamán a pánikállapotba került, félve attól, hogy katonai képessége és kapacitása nem elegendő ahhoz, hogy megállásra készítse a lázadókat.³² Ha ezt túlzásnak is tekintjük az bizonyos, hogy Szaúd-Arábia modern technológiával felszerelt és jól kiképzett hadserege nagy nehézségek árán tudta csak kiűzni az ország területéről a lázadó csapatokat. Az általa végrehajtott légi támadások folyamán civilek százait ölte meg.³³

Végső soron Szaúd-Arábia elérte célját és sikerült kiűznie a húzikat a királyság területéről, sőt a felkelőket sikerült tárgyalóasztalhoz ültetni. Más vélemények szerint a húzoknak éppen az volt a célja, hogy Szaúd-Arábia bevonásával nemzetközivé tegyék

²⁸ „The Yemen issue a step toward regional war?” In: *Center for Middle Eastern Strategic Studies*, Jelentés, 9. sz. 2010. január. 14.

²⁹ Uo: 15.

³⁰ Yemen. In: *Keesing's Record of word events*. 2010. január. 1. sz. 49653.

³¹ „Yemen rebel offers to leave Saudi Arabia.” In: *BBCNews*. 2010. január 25.
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8479495.stm

³² „Saudi's 'in a panic mode' as Shi'ite rebels move North from Yemen.” In:
Thisbluemarble.com. 2009. december 4.
<http://thisbluemarble.com/showthread.php?t=22491>

³³ Yemen. Security Development. In: *Keesing's Record of word events*. 2009. december. 12. sz. 49600.

a konfliktust és nemzetközi közvetítőket tudjanak bevonni a békélésbe. Egy újságíró így fogalmazott: „Talán azért vonták be Szaúd-Arábiát a konfliktusba, mert a mesterrel akarnak tárgyalni nem a szolgálóval.”³⁴ Az amerikai diplomácia szerint a jemeni kormány és a húszik egyaránt hasznot húztak abból, hogy a konfliktus átlépte Jemen határait: a jemeni kormány pénzügyi és katonai segítséget kapott az erős északi szomszédjától, a húszik jobb pozícióba kerültek az iráni támogatást illetően és nemzetközi politikai egyesség esélyét is megnövelték. A novemberben keletkezett amerikai követségi jelentés előre felvetette azokat a buktatókat, amelyekkel majd Szaúd-Arábia később szembesült. Rijád szükségét érezte határai megvédésének – írja az amerikai nagykövetség –, de a légitámadások több módon is visszafelé sülnének el. Először is Szaúd-Arábia azt kockáztatja, hogy belekeveredik egy gerillaháborúba. Ez megtörtént, és a szaúdi hadsereget komoly emberi, anyagi és morális veszteség érte. Másodsorban a szaúdi beavatkozás erősítette a jemeni kormány azon percepcióját, miszerint az arab félsziget biztonságára nem az al-Káida hanem a húszik jelentenek nagyobb veszélyt (ami persze egyáltalán nem felelt meg a valóságnak). Harmadsorban, azzal, hogy több millió dollár értékű fegyvert pumpálnak a jemeni hadseregbe, nagy az esélye, hogy ezek a fegyverek beszivárognak a fekete piacra és a végén Szaúd-Arábia elleni támadásokhoz fogják használni őket. Végül meghívást nyújt az iráni beavatkozáshoz, amely önbeteljesítő próféciaként funkcionál, mivel az iráni közreműködés volt a szaúdi támadás motivációja.³⁵

Az iráni beavatkozásra nem került sor, de 2009 végére valóban egyre több tudósítás arról számolt be, hogy a húszik és „bizonyos” irániak intenzív kapcsolatépítésbe kezdtek. 2013 februárjában a jemeni parti őrség feltartoztatott egy hajót, amelyen nagy mennyiségű fegyvert találtak. Jemeni tisztségviselők és nemzetközi szakértők is egyetértenek abban, hogy a fegyverek Iránból származtak és Száda tartomány volt az úti cél. Úgy tűnik, hogy az Irán elleni vádak és a szaúdi beavatkozás végeredményben hozzájárult a húszik és Irán közötti tényleges kapcsolat létrejöttéhez.

Az Irán és Szaúd-Arábia közötti diplomáciai csetepaté

Egy 2009. szeptember másodikán keletkezett amerikai diplomáciai dokumentum arról számolt be, hogy Irán és Szaúd-Arábia között a „szavak háborúja” zajlik, mivel mindkét ország egymást vádolja a lázadók illetve a kormányerők támogatásával és katonai beavatkozással. A dokumentum szerint az iráni média hatodik századi háborúnak (a konfliktus hatodik szakasza) sokkal nagyobb figyelmet fordított, mint az előzőknek.³⁶

A konfliktus folyamán Szaúd-Arábia és Irán között olyannyira elmérgesedett a helyzet, hogy diplomáciai összetűzésekre is sor került. 2009. november 11-én az iráni külügyminiszter, Mottaki figyelmeztette Szaúd-Arábiát, hogy ne bonyolódjon jobban

³⁴ Saudi Strikes In Yemen: An Invitation To Iran - And The U.s.? 2009. November 16. In: Wikileaks. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=09SANAA2070&q=houthi>

³⁵ Uo.

³⁶ Sa'ada Conflict: A Proxy War Of Words Between Iran, Saudi Arabia. 2009. szeptember 2. In: Wikileaks. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=09SANAA1628&q=houthi>

bele a jemeni háborúba: „Aki olajt önt a tűzre tudnia kell, hogy nem lesz megkímélve a füst hullámától” – mondta. Közvetlenül a külügyminiszter fenyegetése után november 15-én az iráni parlament elítélte Szaúd-Arábia beavatkozását a konfliktusba és azt vetette a szaúdi légierő szemére, hogy a jemeni lakosságot gyilkolja.³⁷ Szaúd-Arábia válaszul Irán elítélő nyilatkozataiért az ENSZ-ben vágott vissza. Az ENSZ elítélte Iránt a júniusban tartott vitatott választás után kitört tüntetéssorozat leveréséért. Szaúd-Arábia egyedülként a muszlim államok közül az indítvány elfogadása mellett szavazott.³⁸

November végére a két ország kapcsolata teljes mértékben megromlott. November 28-án *The Guardian* arról tudósított, hogy Teheránban egy utcát „Száda mártírjai” néven neveztek el, ezzel mutatva ki tiszteletüket a felkelők iránt. Válaszul Szánában az „Iráni utcát” átnevezték „Néda Szálehi Ágá-Szoltánra”. A névadó iráni fiatal volt, akit az iráni hatóságok öltek meg a júniusi tüntetésén.³⁹

Decemberben az amerikai diplomáciai iratok is arra a megállapításra jutottak, hogy a két ország kapcsolata jelentősen megromlott. Szánában bezárták azt a három egészségügyi központot (két kórház és egy egészségügyi intézetet), amelyeket Irán finanszírozott. Ezek voltak a legfejlettebb egészségügyi intézmények az országban és ingyenes ellátást biztosítottak. Eközben Iránt sorozatosan érték a vádak a felkelők támogatását illetően. Teherán diplomáciai csatornákon keresztül tagadta, hogy beavatkozott volna Jemen belügyeibe. Az iráni külügyminiszter személyesen akart Szánába utazni, hogy találkozzon Kiribi jemeni külügyminiszterrel. Az iráni diplomata szerette volna megvitatni a két ország bilaterális kapcsolatát, valamint annak lehetőségét, hogy Irán mediátorként lépjen fel a húszik és a jemeni kormány között. A jemeni kormány visszautasította az ajánlatot. Az iráni külügyminiszter még kétszer tett kísérletet a diplomáciai találkozó lebonyolítására (2009. október 26-án és december 3-án), de mind a két alkalommal a jemeni kormány különböző indokokra hivatkozva törölte a látogatást.⁴⁰

Miután 2010. január folyamán a húsz lázadók kivonultak a szaúdi területről és bejelentették, hogy hajlandóak letenni a fegyvert a két ország diplomáciai csatározása is abbamaradt. A három hónap alatt a két ország a diplomáciai eszköztár több eszközével is élt, hogy érvényt szerezzen akaratának vagy befektítse a másik felet.

A jemeni kormány a felkelőket nemcsak Iránnal és Hezbolláhhval fenntartott kapcsolattal vádolta meg, többször utalt arra, hogy a felkelők a déli szeparatistákkal és az Arab-félsziget al-Káidájával⁴¹ is kapcsolatban álltak. Ezek a híresztelések azonban csak tovább erősítik azt a feltételezést, hogy a jemeni kormány megpróbálta befektíteni a lázadókat és segítséget kívánt szerezni azok legyőzéséhez. A lázadók a

³⁷ Saudi Strikes In Yemen: An Invitation To Iran -- And The U.s.? 2009. november 16. In: *Wikileaks*. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=09SANAA2070&q=houthi>

³⁸ „UN condemns Iran's response to post-election unrest.” In: *BBCNews*. 2009. november 21. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8371801.stm

³⁹ Yemen. Saudi and Iranian involvement in civil war. In: *Keesing's Record of word events*. 2009. november. 55. évf., 11. sz., 49548. o.

⁴⁰ Iranian-yemeni Relations Strained By Sa'ada War. 2009. december. 13. In: *Wikileaks*. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=09SANAA2205&q=houthi>

⁴¹ Angolul: Al-Qaeda in the Arabian Peninsula (AQAP). A továbbiakban csak AQAP.

vádakkal ellentétben ellenséges viszonyban álltak az al-Káidával, és több fegyveres konfrontáció is lezajlott köztük. Emellett egyértelmű, hogy vallási és ideológiai különbségek állnak fent közöttük, mivelhogy míg a húszik a síita iszlám ágához tartoznak, addig az al-Káida a szélsőséges szunnizmus elkötelezettje. A vallási különbségek, a megvalósítani kívánt célok közötti eltérés, az al-Káida vezetők húszik felé tett elítélő nyilatkozatai⁴² és a véres események tükrében valószínűtlen, hogy e két csoport valaha is kapcsolatot teremtett volna egymással, vagy akár kísérletet tett volna a közeledésre.⁴³

A jemeni kormány arra törekedett, hogy a húsz felkelőket az AQAP tevékenységével azonosítsa, így akarta őket nemzetközi életben hiteltelenné tenni. A jemeni kormány a húszik és az al-Káida közötti kapcsolat bizonygatásával próbált támogatást kicsikarni az Egyesült Államoktól a felkelők elleni harchoz. Már 2007-ben az első vádak megfogalmazásával a jemeni tisztségviselők azt a benyomást szerették volna kelteni az amerikai diplomátokban, mintha a húszik az al-Káidához hasonló terrorista csoport lenne.⁴⁴ A vádak később tovább folytatták, de mivel az amerikai diplomáciát bizonyítékok hiányában nem tudták meggyőzni, visszatértek Irán gyanúsításához.⁴⁵

Következtetések

A polgárháború hatodik szakaszában előtérbe kerültek a konfliktus regionális aspektusai és annak potenciális nemzetközivé válásának lehetősége. 2009-ben a konfliktus ötödik évében Szaúd-Arábia már nem várhatta ki a jemeni kormány esetleges sikertelenségét, mivel ha vereséget szenved a felkelőktől a szaúdi-jemeni határ nyitottá válik, mind a húsz mozgalom mind pedig az al-Káida számára. Iránnak nem volt érdeke sem lehetősége beavatkozni a konfliktusba, nem is tette meg 2009 augusztusáig, amikor is kénytelen volt válaszolni a jemeni kormány provokációira.

⁴² 2009. novemberben a Mohamed Bin Abdul Rákhmán al-Rásíd az al-Káida egyik parancsnoka közleményében arra sürgette a szunnitákat, hogy mihamarabb konfrontálódjanak a Húszikkal. Kijelentette: „a síita közösség és Irán át akarja venni a hatalmat a muzulmán országok fölött és az ő fenyegetéseik az iszlámra és a muzulmánokra sokkal nagyobbak, mint a zsidók vagy a keresztények fenyegetései.” „Iran warning over Yemen conflict.” In: *BBCNews*. 2009. november 10. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8352783.stm (2013-03-20).

⁴³ Száleh elnök egyik beszédében utalt arra, hogy a két szervezet egymásnak nyújtandó segítségben állapodott volna meg. Azonban erre a kijelentésre semmilyen más forrás nem utal, így nagy bizonyára valótlan állításról van szó.

⁴⁴ A Nemzetbiztonsági Iroda helyettese, Silvestre Reyes (kongresszusi képviselő, aki egy kongresszusi delegációt vezetett Jemenbe) mondta: „Jemennek szüksége van az AEÁ segítségére, hogy ellenálljon az iráni terjeszkedésnek, és harcolni tudjon ezekkel a terroristákkal, mint ahogy az AEÁ harcol az al-Káidával.” Lásd: Yemenis Ask Codel For Help In Saada; Present Weak Evidence Of Iranian Links. In: *Wikileaks*. 2007. február 26. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=07SANAA297&q=houthi>; Jemenis Review Regional Issues With Codel Reyes. In: *Wikileaks*. 2007. február 26. <http://www.cablegatesearch.net/cable.php?id=07SANAA296>

⁴⁵ Iranian-yemeni Relations Strained By Sa'ada War. 2009. december. 13. In: *Wikileaks*. <http://cablegatesearch.net/cable.php?id=09SANAA2205&q=houthi>

Az eddig leírtak fényében erősen megkérdőjelezhető, hogy Irán fegyveres, pénzügyi vagy más anyagi támogatásban részesítette volna a húsz felkelőket. Irán mégsem helyezkedett a teljes semlegesség álláspontjára – a médián keresztül nyújtott támogatást a felkelőknek. 2009 közepétől az első iráni nyilatkozat után újabb és újabb bejelentéseket tett, amelyekben bízta a szádi felkelőket, együttérzést vállalt velük és elítélte a jemeni, illetve szaúdi hadsereg támadásait. 2009 szeptemberében az iráni külügyminiszter sürgette a jemeni kormányt, hogy szüntesse be az erőszakot, valamint felvázolta, hogy a jemeni hadsereg milyen kegyetlenségeket követett el a síita lakosság ellen. Ilyenek voltak például a védtelen emberek megölése és az emberek hajléktalanná tétele.⁴⁶

A jemeni hatóságok és diplomaták „bizonyítékai” amelyekkel az iráni beavatkozást akarták alátámasztani egyetlen esetben sem találtam hitelesnek. Az általuk bemutatott bizonyítékok nem származtak hiteles forrásból, egyoldalú információt tartalmaztak vagy az állítások mögött nem volt konkrét tárgyi bizonyíték. Maguk az amerikai diplomáciai jelentések is minden esetben hamisnak titulálták a jemeni hatóságok iráni beavatkozást előterjesztő beszámolóit.

Irán közvetlen részvétele a konfliktusban annál is inkább megkérdőjelezhető, mivel több Irán ideológiai faktorait (soft power) valamint katonai és gazdasági potenciálját (hard power) vizsgáló elemző arra a következtetésre jutott, hogy Irán a valóságban nem annyira erős, mint amilyennek mutatja magát. Ezen elemzők szerint a nemzetközi viszonylatban túlbecsülik Irán „soft” és „hard” erejét, miközben katonailag elmarad a régió országaitól, belülről politikai csatározások és gazdasági problémák gyengítik.⁴⁷ Michael Bröning Közel-Kelet szakértő szerint maga a síita félhold fogalma sem valós geopolitikai koncepció, és azon vádak miszerint Irán a jemeni zajditákat támogatja szintén nem tekinthető megalapozottnak.⁴⁸

A jemeni hatóságok nagy valószínűséggel azért folyamodtak Irán megvádolásához, mivel a Közel-Kelet „legnagyobb ellenségét” – legalábbis a Nyugat számára – akarták felhasználni, hogy katonai támogatást szerezzenek a húszik ellen folytatott háborúhoz. A húsz lázadók Al-Kaidás kapcsolatainak ecsetelésével szintén a felkelőket akarták rosszfényben bemutatni a nyugati országok és Szaúd-Arábia előtt. A jemeni kormány végül elérte célját, mivel sikerült kisebb támogatást szereznie az Egyesült Államoktól, és szaúdi katonai intervenciót is sikerült kicsikarnia. Az intervenció nagyban hozzájárult a felkelők meggyengítéséhez és a 2010-es béke megkötéséhez.

Végeredményben elmondható, hogy Iránnak több előnye is származott a konfliktusból: (1) növelte befolyását a félszigeten; (2) a konfliktustól való távolmaradásával békés szándékát tudta és tudja bizonyítani a nemzetközi közösség felé; (3) a jemeni vádaknak

⁴⁶ „Iran urges end to violence in Yemen.” 2009. szeptember. 22. In: *FarsNewsAgency*, <http://english.farsnews.com/newstext.php?nn=8806311459>

⁴⁷ RAHIGH-AGHSAN, Ali – JAKOBSEN, Peter Viggo: „The rise of Iran: How durable, how dangerous?” In: *The Middle East Journal*, 2010/4: 572-573.

⁴⁸ A szerző szerint az észak-jemeni zajdi felkelést inkább lehet regionális elmaradottságból fakadó felkelésnek, mintsem regionális konfliktusnak nevezni. Lásd BRÖNING, Michael: „Don’t Fear the Shiites The Idea of a Teheran-Controlled „Shiite Crescent” over the Greater Middle East Is at Odds with Reality.” 2008: 70.

köszönhetően tényleges kapcsolat alakult ki Irán és a húszik között, így rájuk mind jövőbeni szövetségesre tekinthet.

Szaúd-Arábia ezzel szemben nem a vártak megfelelően profitált a katonai intervencióból. Amellett, hogy nem elhanyagolható emberi és anyagi veszteségeket szenvedet, újabb fegyverekhez jutatta a felkelőket ezzel elősegítve egy jövőbeni felkelés sikerességét. A szaúdi beavatkozás azonban előnyére vált a jemeni kormánynak, amely az északi szomszéd segítségével tudott véglegesen felülkerekedni a lázadókon. Kétséget kizáróan a szaúdi katonai intervenció hozzájárult a felkelők legyőzéséhez, azonban az ehhez használt eszközök, nevezetesen a dinamikus légitámadások, nagyszámú civil áldozatot és kiterjedt anyagi pusztítást végeztek a zajdi területeken. Az Egyesült Államok által támogatott brutális fellépés nagyban hozzájárult Szaúd-Arábia negatív regionális megítéléséhez.

A konfliktus hozzájárult a két regionális hatalom, Irán és Szaúd-Arábia kapcsolatának további romlásához. Az addig jónak mondható jemeni–iráni diplomáciai kapcsolatok is meggyengültek. A jemeni kormány rágalomhadjárata sodorta bele Iránt a konfliktusba, és a perzsa állam emiatt vállalt szolidaritást a felkelőkkel. A szaúdi intervenció megindításához az is hozzájárult, hogy 2009 augusztusa után megszorodtak Irán vádló és olykor fenyegető nyilatkozatai. Szaúd-Arábia katonai intervencióra is hajlandó volt – és hajlandó a mai napig⁴⁹ – hogy visszaszorítsa az iráni előretörést a régióban.

Annak ellenére, hogy az felkelőknek nyújtott iráni támogatás vádja nem megalapozott, és a szaúdi intervenció súlyos károkat okozott Észak-Jemenben, a húski felkelés nemzetközi megítélésben mégis a „Gonosz” síita előretörés prizmáján át jelent meg. A felkelők és Irán szerepének megítélése beleillik abba a közel-keleti politikai légkörbe, amelyet Michael Bröning „aktuális vészmadárkodásnak” hív. A Közel-Keleten megkülönböztették a „mérsékelt” szunniuzmust a „fenyegető” síizmustól.⁵⁰ Az iráni forradalom után a síiták váltak a közel-keleti országok közös ellenségévé, ezt 2001. szeptember 11. megváltoztatta egy kis időre, de az iráni nukleáris program újból a síitákat tette meg „rossz fiúk”-nak. Minden bizonnyal tévesen. Ezt a megkülönböztetést és a síiták befeketítését az Egyesült Államok közel-keleti hegemoniára törekvése és a Szaúd-Arábiának az Irántól való félelme táplálta. A „síita félhold” elméletnek azok az államok (Szaúd-Arábia, Egyiptom, Jordánia és Izrael) voltak a legnagyobb elkötelezettjei, amelyek a legnagyobb támogatást és segélyeket kapják az amerikai kormánytól.

⁴⁹ Elég csak a 2011-es bahreni katonai intervencióra gondolnunk, ahol a szintén a síita kisebbségnek az „arab tavasz” által elindított felkelését tiporta el. Emellett Bássár al-Ászád elnök megbuktatása érdekében fegyverekkel támogatja a szíriai felkelőket. Összességében Szaúd-Arábia mindenhol beavatkozik, ahol Irán terjeszkedését véli felfedezni.

⁵⁰ BRÖNING 2008: 74.